

HORNARUL

Organul de specialitate al Uniunii Regnicolare a Măestrilor Hornari din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș
Az Erdélyi, Bánáti, Körösvölgyi és Máramarosvidéki Kéményseprőmesterek Országos Egyesületének Szaklapja
Fachblatt des Landesvereines der Rauchfangkehrermeister Siebenbürgens, des Banates, der Krischana u. Maramuresch

Redacția - Szerkesztőség - Redaktion:
CLUJ,
Calea Reg. Ferdinand II.

Redactor responsabil — Felelős szerkesztő — Verantwortlicher Redakteur
LADISLAU PAPP

Editor-Proprietar: Uniunea Regnicolara
Laptulajdonos: Az országos egyesület
Blatt-Eigentümer: Landes-Verein

Colaborator — Társszerkesztő — Hilfsredakteur: COLOMAN PLATZ

O voce dintre membrii noștri

(Cu prilejul constituirei sindicatului.)

Mă bucur din inimă și Vă privesc cu dragoste, fiindcă V'ați întrunit în ziua de azi pentru a Vă strânge mâinile, ca să începeți cu puteri unite munca comună. Nu cred să fie măcar unul dintre colegi, care ar putea afirma că trăește o viață ușoară, — ba din contră putem pronunța cu toții, că toată viața noastră este o luptă grea cu mizeriile traiului, fiindcă autoritățile tratează cauza noastră cu o indolență nemaipomenită, până alți meseriași pot pretinde taxa potrivită pentru munca lor. La noi este acest lucru chiar invers, fiindcă dacă Ministerul chiar și stabilește un tarif, autoritățile reduc taxele. Meseria noastră nu se apreciază așa cum s'ar cuveni, deși ni-s'a impus paza averilor și vieților, deși responsabilitatea noastră e mai mare ca a oricărui dintre meseriași, — deși trebuie să pelerinăm vara și iarna 15—20 kilometri, pentru a câștiga câțiva lei. De odihnă nici vorbă.

Nu e de ajuns, ca să mâncăm Sâmbăta și Dumineca după munca săvârșită, trebuie să trăim în general așa cum pretinde demnitatea umană.

Vă rog ca să Vă dați mâinile cu amicalitate, lucrând întru edificarea existenței viitoare a familiilor noastre, căci indolența de azi pe care o arată câțiva din garda neagră, poate avea rezultate dezastruoase pentru viitor.

Secul, la 21 August 1927.

Iosif Czeglédi.

Egy kartárs felhívása a tagokhoz

— A szindikátus megalkotása alkalmából —

Szivemből örvendek és szeretettel nézek önök felé, mivel a mai napot magukévá szentelték s eljöttek, hogy kezet szorítsanak egymással, hogy közös erővel, vállalva fogjanak a munkához. Nem hiszem, hogy a kartárs urak között egy is van, aki azt mondhatja, hogy virágos életet él, de ellenkezőleg azt állíthatjuk, hogy nyomoruság az egész életünk, mert a hatóságok meglehetősen közömbösen viselkednek iparunkkal szemben, míg minden más iparos megkövetelheti a munkájáért járó díjat. Nálunk ez fordítva van, mert ha a miniszterium meg is állapítja az árszabályt, a végrehajtó hatóságok lecsökkentik a seprési díjakat. Iparunkat nem méltányolják kellőképpen, elfelejtik, hogy ránk van bízva a tűzrendészet megóvása, mi örzünk mindenkit a tűzvészől s a felelősség, amelyet ránk hárítanak, ugyancsak nagy. De nagy a küzdelmünk is a mindennapi kenyérért, a családjaink fenntartásáért, az idő minden viszontagságának kitéve, télen-nyáron 15—20 kilométereket kell gyalogolnunk. Pihenőről nem lehet szó.

Pedig, ugyebár, jó volna egy kis pihenés is, hogy a fáradságos munkához felfrissüljenek az erők, nehogy az egész heti száraz ételtől elcsigázott test felmondja a szolgálatot. Nem elég, ha az egész heti munka után, szombaton és vasárnap eszünk emberileg, emberileg kell élnünk egyébként is, mert megérdemeljük.

Csak azt kérem a fekete gárdától: sülyedő hajónkat mentse meg vállvetett, egységes munkával, szilárd összetartással és bizalommal, nehogy a családjaink jövő élete legyen áldozata mai nemtörődömségünknek.

Secul, 1927. augusztus 21.

Czeglédi József.

Aufruf eines Kollegen an die Mitglieder

(Anlässlich der Syndikatsitzung.)

Ich freue mich von Herzen, Sie in inniger Freundschaft hier zu sehen, da Sie den heutigen Tag der Vereinigung gewidmet haben, um mit vereinten Kräften an die Arbeit zu gehen. Ich glaube kaum, dass einer von Ihnen von einem ruhigen und friedlichen Leben sprechen kann, vielmehr aber ist unser Dasein ein steter Kampf mit der Not. Die Behörden sehen uns mit ziemlicher Gleichgültigkeit zu, bisweilen jeder Handwerker, der nicht unsrer „schwarzen Garde“ angehört, den verdienten Lohn seiner Arbeit fordern darf. Bei uns ist es eben umgekehrt, denn wenn das Ministerium einen Tarif für die Rauchfangkehrer feststellt, trachten die Behörden die Arbeitstaxen herabzudrücken. Unser Handwerk wird nicht entsprechend geschätzt, obwohl die Verantwortlichkeit, die uns obliegt, die Verantwortung anderer Handwerker weit übertrifft. Wir müssen in Hitze und Frost 15—20 km. zu Fuss wandern, um einige Lei zu verdienen, von einer Ruhe ist aber keine Rede.

Es genügt uns aber nicht, am Sonnabend und am Sonntag eine warme Speise zu uns zu nehmen, denn wir verdienen es auch, Menschen zu heissen und in der Würde des Gesellschaftsmenschen zu leben.

Ich verlange nur, mit vereinten Kräften für unser Wohl zu arbeiten, da sich ein heute verfehlter Schritt in der Zukunft an unseren Familien rächt.

Săcul, am 21. August 1927.

JOSEF CZEGLÉDI

Iparunk helyzete a fővárosban

Köztudomásu, hogy a kéményseprőipar rendezettsége nem mindenütt érte el azt a fokot, ahol az a nyugati államokban állott. Iparunk akkor jutott némiképen nyugvópontra, mikor a kerületi beosztás, a meghatározott munkaterületek elve érvényre jutott. A törvény vezérelve az volt, hogy a mestereknek a felelősséggel szemben meglegyen az a terük, amely anyagilag biztosítékot nyújtott a kéményseprőmester és családja létalapjához. Persze, hogy ez karöltve járt a munkadíjak egységes megállapításával, s így a törvény már eleve gátat vetett a konkurrencia minden visszás kinövésének.

Nem így volt és van ez a régi királyság területén, s nevezetesen a fővárosban. Itt dült és dül mai napig a konkurrencia minden változata. Az utcasarkokon láthattuk „kollégáinkat“, az alkalmi kéményseprőket, amint a megrendelőket lesték, hogy egynéhány leiért elvegyék attól a kenyeret, aki a mesterségéért megdolgozott és megküzdött, s aki érdemeket szerzett a kéményseprő névre, amely babérokat sohasem termelt, de annál több felelősségrevonást, éhséget, sőt nyomort...

Mert bizony a kéményseprői felelősség eszméje ismeretlen fogalom volt ott, ahol iparunk csupán kétes és letörött existenciáknak volt a végső menedéke, — ahol iparigazolvány, képesség, előképzettség nem kellett, csupán az a néhány darab szerszám, amit a vállára vett, s ezzel kéményseprővé avatta magát a „kartárs“.

Szerencse azonban, hogy egyrészt voltak és vannak a fővárosban is tanult, képzett mesterek, akik minden tekintetben alkalmasak arra, hogy helyrebillentsék a kéményseprőipar tekintélyének ingadozó egyensúlyát. Ezeknek köszönhető, hogy ma már a kéményseprőipar a fővárosban sem lenézett mesterség, mert lassanként ott is arra a tudatra ébredt a közönség, hogy nagyobb fontossága van iparunknak, mint amit tulajdonítottak neki. Így fejlődött ki azután egy szokás, amely ha nem is azonos a nyugati rendszerrel, de hasonlít hozzá és apránként ki fogja szorítani a kontárok konkurrenciáját. Legelőbb is a közhivatalok, majd a magánosok is belátták, hogy sokkal célszerűbb olyan emberrel dolgoztatni, aki képzettségénél és mentalitásánál fogva sem lehet kétesértékű elem, hanem elvállalt kötelezettségének úgy tesz eleget, amint ezt a tűzrendészet és a vagyonsbiztonság megkövetelik. Így azután szerződéses viszonyba léptek ezekkel a megbízható kéményseprőkkel, akik az igényeknek minden tekintetben eleget tesznek.

Nagyban hozzájárult ehhez a haladáshoz a bucureștii Prefecturának az az 1926-ban megjelent, de általánosan is kihirdetett rendelete, amely szabályozta elsősorban a munkadíjakat, s másfelől a kéményseprőipart képesítéshez kötötte, ha mindjárt nem is a nyugati államokban megállapított határok között. Így azután letűnt a kontárok csillaga. Valahogyan önként szűrődött bele a társadalmi köztudatba, hogy ha valaki ilyen nagyfontosságú munkát végez, az felelősséggel is tartozik az általa rosszul végzett munkából származó szerencsétlenségekért; már pedig az az ismeretlen jött-ment, aki a sarkon

álva várta a jószerencsét, s akinek egy két darab szerszámán kívül semmije sem volt, mivel fedezi a felelősséget, vagy milyen lehet egy olyan kontárnak a felelőssége? Így tehát arról beszélhetünk, hogy a keserves anomáliák csak voltak, ma már azonban a legjobb úton vagyunk a javulás felé. Ki kell jelentenünk azonban, hogy ez a javulás nem tulajdonítható csupán a véletlennek. Igen sokat dolgoztak, sőt kinlódtak érdemes fővárosi kartársaink, míg a közönséget arra a meggyőződésre juttatták, hogy a rendszeres munka az alapja minden jólétnek, s hogy képzettség, rátermettség és megfelelő intelligencia képezhetik csak alapját annak a felelősségnek, ami nélkül a tűzrendészet nagyfontosságú kérdése csak üres illúzió. P. L.

Die Lage unseres Handwerks in der Hauptstadt

Es ist zweifellos, dass das in unserm Handwerke in den westlichen Staaten einheimisch gewordene System der Bezirkseinteilung jedenfalls nur vorteilhaft gewesen ist. Die Gesetze, welche über die Rauchfangkehrermeister verfügt haben, machten der Konkurrenz, und zwar dem Konkurrenzkampfe, der bei den übrigen Gewerben manchmal so wütet, von jeher ein Ende. Hiebei hatte aber dieses System auch andere segensreiche Wirkungen. So konnte das Rauchfangkehrerhandwerk von unausgebildeten, unbefugten Personen nicht geübt werden und eine der Anforderungen des Gesetzes war hauptsächlich, dass die um einen Meisterposten Werbenden die nötigen Vorkenntnisse besitzen mussten. Dies forderte auch das Prinzip der Verantwortlichkeit.

Nicht so war und ist es aber im alten Königreich und so auch in unserer Hauptstadt. Vor einigen Jahren noch, wie manchmal auch heute, konnte man an den Strassenecken einen „Fachgenossen“ im Arbeitsanzug mit seinem Werkzeug sehen, wie er auf die Besteller lauert. Die Taxen der verschiedenen Arbeiten waren Gegenstand eines freien Handels und niemand kümmerte sich nach verrichteter Arbeit darum, ob die Arbeit in der Tat fachgemäss verrichtet wurde und ob aus einer Fahrlässigkeit kein Brand entstehen kann. Was wusste dieser „Rauchfangkehrer“ von einem regelmässig gebauten Schornstein, oder von einem Fabriksrauchfang oder Rauchkanal. „Was verbrennt, vermodert nicht,“ konnte hier allein walten und

da dürfen wir uns nicht wundern, dass sogar in den schönsten Palästen der Hauptstadt Rauchfangbrände vorkommen, die von den eingebauten Balken entstehen. Wer hätte diese Schornsteine kontrolliert oder untersucht? Vielleicht der entlassene Stalljunge, dem es einmal eingefallen ist, in der Hauptstadt den Rauchfangkehrer zu spielen? Nein, sogar der grösste Teil des Publikums, und — unerhört — die kompetenten Behörden hatten keine Kenntnis von den Ursachen eines Dachbrandes, der vom Rauchfange entstanden ist. Ausserdem war es dem Publikum meistens daran gelegen, wer die unvermeidlichen Arbeiten am billigsten verrichtet, denn auf die Person kam es nicht an.

Nun aber haben sich die Zeiten ein wenig geändert. Ich will nicht behaupten, dass es in der Hauptstadt keine Konkurrenz mehr gibt, oder dass diese Marder unseres Handwerks endgültig verschwunden sind. Nein. Das Publikum und die Behörden sind zu einer besseren Einsicht gekommen und wählen sich ihre Leute aus. Gottlob gibt es bereits in Bukarest einige tüchtige Meister, die das Handwerk ausgelernt haben, und die so erzogen wurden, dass sie das Bewusstsein der Verantwortlichkeit für die verrichtete Arbeit nie verlieren. Und auch die Behörden und Privaten sind zur Erkenntnis gekommen, dass die Verantwortlichkeit die Hauptsache bei unserem Handwerke ist, diese Hauptsache fehlt aber bei denjenigen, die ihre Pflichten nicht kennen und zufolge unvollkommener Kenntnis des Handwerkes eine überaus oberflächliche Arbeit verrichten. Alle Amtsgebäuden und ansehnlichere Privathäuser, Hotels usw. werden jetzt von fachkundigen Rauchfangkehrern besucht, von denen, wie bereits erwähnt, es einige gibt. Zur Herstellung der Ordnung hat aber auch der Stadtrat beigetragen, nachdem im Jahre 1926 eine Verordnung erschienen ist, in welcher die Arbeitstaxen festgesetzt und den nichtgelernten Rauchfangkehrern die Ausübung des Handwerks verboten wurde. Dies trug einerseits dazu bei, dass die schmutzige Konkurrenz gehemmt wurde, andererseits aber erhalten diese tüchtigen Meister einen annehmbaren Entgelt für ihre Arbeit und Verantwortlichkeit.

Es gibt noch manche interessante Einzelheiten, auf welche wir zurückkehren werden, und woraus festgestellt werden kann, dass der Rauchfangkehrer dennoch nicht so zu verachten ist, wie man es anfangs in der Hauptstadt und im Altreich allgemein glaubte. L. P.

A VII. sz. szindikátus megalakult

A VII. sz. Caraş, Severin és Hunedoara megyéket magában foglaló szindikátus az 1927 augusztus 21-én tartott közgyűlésen megalakult Lugoj székhellyel.

Miután engem ért az a megtiszteltetés, hogy a szindikátus elnökségét rámbízták, ezuttal mondok köszönetet mindazoknak a kartársaknak, akik a távolból is eljöttek csatlakozni mozgalmunkhoz, hogy a nagy munkához erejükkel hozzájáruljanak. De egyuttal felszólítom mindazokat, akik még nem léptek be a szindikátusba, hogy ezt ne mulasszák el, hanem siessenek mielőbb csatlakozni.

Akik a közgyűlésen megállapított 100 lei beiratási, 50 lei 1927 évi tagsági díjat, valamint 130 lei költség hozzájárulást még nem fizették be, szíveskedjenek azt özv. Fritzi Aloisia címre, Lugojra beküldeni, mivel az alakulás költségei fedezésre várnak.

Orşa Octavian, szind. elnök.

Foile de anul nou

Tinem de necesar de a atrage atentiunea colegilor, ca comenzile referitoare la foile de anul nou să le adreseze în acest an nemijlocit firmei

Iosif Sidon, Lugoj.

Trebue să cerem aceasta accentuat, fiindcă în anul trecut s'au trimis mai multe comenzi administrației noastre, suferind expedierea întârzierii mari.

C. P.

Az ujévi lapok

Szükségesnek tartjuk már most felhívni a kartársak figyelmét, hogy az ujévi lapok megrendelésével forduljanak közvetlenül a

Iosif Sidon, Lugoj

céghez. Ezt annyival is inkább hangsúlyoznunk kell, mivel a múlt évben sok kartársunk hozzánk fordult a lapokért s így az igen szép kivitelű és olcsó emléklapok elküldése nagy késedelmet szenvedett.

P. K.

Felhívás! Mrofcák L. huedini kartársunknak Bálint János nevű tanulója előzetes bejelentés nélkül elhagyta mesterét s most ismeretlen helyen tartózkodik. Magával vitte a munkakönyvet is. Aki hollétéről tudomást szerez, jelentse ezt a legközelebbi csendőrségnek vagy rendőrségnek a munkakönyv és a szerszámok visszaszerzése végett.

Tipografia Gutenberg Cluj, Calea Victoriei (volt Kossuth Lajos-utca) No. 38

Die Neujahrsblätter

Wir müssen die Fachgenossen bereits jetzt darauf aufmerksam machen, die Neujahrsblätter unmittelbar von der Firma

Josif Sidon, Lugoj

zu bestellen, die selbe in der bekanntesten schönen Ausführung und zu den billigsten Preisen liefert. Im vergangenen Jahre haben manche Kollegen ihre Bestellungen zu uns geschickt und so hat die Sendung eine grosse Verspätung erlitten. K. P.

Aufruf! Der Lehrling Johann Balogh unseres Kollegen Mrofcák aus Huedin hat seinen Meister ohne dessen Erlaubnis oder vorherigen Kenntnis verlassen und die Werkzeuge und ein Arbeitsbuch mitgenommen. Wir ersuchen die Fachgenossen, Genannten Lehrling — wenn er sich meldet — der nächsten Polizei oder Gendarmerie zu übergeben, damit ihm das Werkzeug und Arbeitsbuch abgenommen werde.

Nyugtázások

1927. július—szeptember

Délczeg András, Zălau	500	lej
Platz Jánosné, Cluj	240	"
Papp Géza, Cluj	300	"
Jakab Géza, Teaca	463	"
Reinel Agostné, Sătmar	500	"
Corub Andrein, Cernăuți	450	"
Kaltenhuber Józsefné, Arad	500	"
Szász Róbertné, Arad	900	"
Nágel Ferencné, Tg.-Mureş	250	"
Friedrich József, Tg.-Mureş	250	"
Pettenescu Livia, Lugoj	320	"
Cservenyák István, Bocşa-Montana	500	"
Ujlaki Béla, Alba Iulia	300	"
Etédi Ferenc, Dej	500	"
Baritz Dénes, Tulgheş	500	"
Fekete János, Valea lui Mihai	250	"
Komárek József, Tinca	500	"
Weisz Mihály, Secul	450	"
Pelits Gyula, Lugoj	300	"
Fritz Alajosné, Lugoj	300	"

Platz Kálmán.

Üzletvezetői állást keres azonnalra középiskolai végzettségű segéd. Finta Jenő, Dumbrăveni (jud. Târnava Mica).

Üzletvezetői állást keres azonnalra: Mózer József, Curtici (Gropi) jud. Arad.

Segédet keresek azonnalra. 1500 lej fizetés és teljes ellátás. Mrofcák Lajos, Huedin.